

Predaja raziskovalnih podatkov v ADP

Irena Vipavc Brvar

ADP, Univerza v Ljubljani, 12. januar 2016

Delavnica Ravnanje z raziskovalnimi podatki in odprti dostop

Izročitev podatkov v hrambo v podatkovno središče

Najpomembnejši prvi korak je **izbor podatkovnega središča**.

Pri izboru preverimo:

- politiko sprejemanja podatkov,
- kakšne so zahteve pri sprejemu podatkov s strani ponudnika storitev,
- kakšne so prednosti predaje na določeno mesto,
- status repozitorija.

Kadar ne vemo, kam s podatki, si lahko pomagamo z registrom repozitorijev raziskovalnih podatkov:

re3data.org
REGISTRY OF RESEARCH DATA REPOSITORIES

Izbor podatkovnega središča

Pri izbori podatkovnega središča smo pozorni na naslednje pozornosti:

- Kako je opredeljeno poslanstvo podatkovnega središča?
Kdo so njegovi ciljni uporabniki?
- Katere vrste podatkov sprejema?
- Ali aktivno skrbi za trajno digitalno obstojnost podatkov in dostopnost podatkov ciljnim uporabnikom?
- Kakšna so merila in kako je opredeljen postopek izbora in sprejema podatkov, kakšne so zahteve glede tehničnih karakteristik?
- Kako je poskrbljeno za etične in zakonske zahteve glede varovanja zasebnosti in avtorskih pravic?

Vir: [Priprava raziskovalnih podatkov za odprti dostop, Priročnik za raziskovalce, 2015](#)

Predaja v ADP

V Sloveniji storitev podatkovnega središča za družboslovje opravlja ADP.

Prednosti izročanja podatkov v ADP so:

ADP preveri in ovrednoti pomen raziskovalnih podatkov za znanost in njihovo dolgoročno uporabnost.

Uveljavlja pristop digitalnega skrbništva.

Omogoča dostop do podatkov, iskanje in pregledovanje opisov podatkov.

Nudi podporo pri načrtovanju in izvajanju priprave podatkov za odprti dostop.

cessda

Vir: Priprava raziskovalnih podatkov za odprti dostop, Priročnik za raziskovalce, 2015

Koraki predaje v ADP

Raziskovalec naj sledi naslednjim korakom:

- 1) Preveri, ali podatki ustrezajo [merilom za sprejem v arhiv](#).
- 2) Predlog za predajo lahko raziskovalec pošlje preko »[Obrazca za evidentiranje](#)«.
- 3) Dajalec izpolni »[Izjavo o izročitvi](#)«, v kateri podrobneje opiše predana gradiva in pogoje dostopa.
- 4) Raziskovalec izpolni »[Obrazec za opis raziskave](#)«.
- 5) Raziskovalec pripravi ustrezno urejene in dokumentirane podatke ter ostalo gradivo za predajo v Arhiv.

Več na http://www.adp.fdv.uni-lj.si/za_dajalce/

Merila za sprejem v ADP

Dolgotrajno shranjevanje podatkov zahteva **dodatne napore in stroške** za pripravo v obliki, ki omogoča njihovo nadaljnjo uporabo. Ti so **upravičeni ob prihranku**, ki ga predstavlja večkratna uporaba podatkov.

Merila za sprejem raziskav v ADP:

- **vsebinsko bogastvo** podatkov v smislu ustreznosti konceptualizacije in tematskega dopolnjevanja zbirke ADP,
- izpopolnjenost uporabljenih metod, celovitost in ustreznost **podatkov in dokumentacije** za nadaljnje analize,
- **dajalec avtorsko razpolaga s podatki** in je pripravljen podatke izročiti arhivu za razširjanje.

(več na: http://www.adp.fdv.uni-lj.si/za_uporabnike/izrocanje_podatkov/)

Izbor na podlagi kakovosti

Prednostno se v arhiv uvrstijo:

(1) najvišji rang, primerjalne ali kontinuirane raziskave, pomembne populacije, metodološko ustrezne; (2) teoretsko ali praktično pomembne raziskave, ki **zapolnjujejo raziskovalno praznino ali imajo široko uporabnost** za več praktičnih problemov, imajo dolgoročno vrednost za znanost; (3) **teoretsko ali praktično pomembne raziskave**, omejene na manj splošno populacijo, manj vplivne.

Prevzeti podatki štejejo kot [znanstvena objava po merilih ARRS.](#)

3. Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji (Cobiss tip 1.16 v 2.01, 2.02, 2.06, 2.16, 2.17, 2.20)

A. Obsežni znanstveni sestavek ali poglavje (nad 50 strani) v obsežni znanstveni monografiji (2.01A nad 500 strani)	60 točk
B. Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v znanstveni monografiji (2.01A)	30 točk
C. Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v znanstveni monografiji (2.01B)	
○ izdana pri tuji založbi	25 točk
○ izdana pri domači založbi	20 točk
D. Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v drugi monografski publikaciji	10 točk
E. Zaključena znanstvena zbirka podatkov (2.20) iz seznama agencije	30 točk

Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje je praviloma objavljen v znanstveni monografiji (2.01), izjemoma pa tudi v strokovni monografiji (2.02), slovarju ali leksikonu (2.06), kot spremna študija k umetniškemu delu (2.16) ali kot razprava v katalogu razstave (2.17). Obsegati mora najmanj 4 strani (izjema so znanstveni zemljevidi).

Skupno število točk enega avtorja v eni monografski publikaciji ne sme preseči 100 točk.

2.20 Zaključena znanstvena zbirka podatkov ali korpus

Elektronska zbirka podatkov, katere znanstvena pomembnost se kaže v uporabnosti za raziskovanje **širokega nabora** aplikativnih ali teoretsko osmišljenih problemov. Zbirka podatkov mora biti rezultat zaključene raziskave in **ustrezati visokim kriterijem kakovosti**, ki se jo ocenjuje na podlagi **izčrpne spremljajoče dokumentacije**. Zbirka podatkov mora biti **javno dostopna** v nacionalnem ali mednarodnem znanstvenem **podatkovnem arhivu**. Zbirka podatkov mora biti dokumentirana in dostopna v takšni obliki, da omogoča **ponovitev** objavljenih znanstvenih ugotovitev, izvedenih na njeni podlagi.

http://home.izum.si/COBISS/bibliografije/Tipologija_slv.pdf

[Tipologija dokumentov/del=2.20 \(zaključena znanstvena zbirka podatkov ali korpus\)](#)

Predlog za predajo

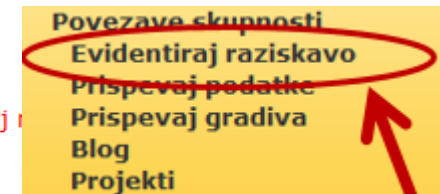
Predlog za predajo raziskovalnih podatkov dajalec preda preko „**Obrazca za evidentiranje**“, v katerem zapiše **osnovne vsebinske in metodološke informacije** (enota za analizo, populacija, vrsta podatkov, način zbiranja podatkov, vzorčenje, stopnja odgovora, geografska pokritost)

<http://www.adp.fdv.uni-lj.si/evidentiranje/>

Obrazec za evidentiranje

Polja označena z * so obvezna polja. Prosimo, da jih izpolnite. Izpolniti morate tudi vsaj eno izmed polj

Izvorni naslov raziskave*:	<input type="text"/>	?
Izvorni naslov raziskave v angleškem jeziku:	<input type="text"/>	?
Nosilec raziskave:	<input type="text"/>	?
Izdelala ustanova:	<input type="text"/>	?
Leto izdelave raziskave:	<input type="text" value="Izberi"/>	?
Kraj izdelave raziskave:	<input type="text"/>	?
Podatki v ADP ?:	☒ Ni podatka ☐ Podatki so že v ADP ☐ Podatke bi verjetno lahko izročili v ADP ☐ Možnosti za izročitev podatkov niso gotove	
Izvorno mesto dostopa do podatkov (v kolikor različno od ustanove izdelave):	<input type="text"/>	?
URL naslov izvirnega opisa raziskave/mesta dostopa do podatkov:	<input type="text"/>	?

Naziv serije:

Vsebinsko področje (1):

Vsebinsko podpodročje (1):

Vsebinsko področje (2):

Vsebinsko podpodročje (2):

Povzetek (do 255 znakov):

Država:

Populacija:

Vrsta podatkov:

Časovna opredelitev :

- Ni podatka
- Enkratna raziskava
- Ponavljajoča se raziskava
- Panelne in kohortne raziskave
- Časovne serije
- Drugo

Tip vzorca :

- Ni podatka
- Brez vzorčenja - zajeta celotna populacija
- Slučajno (verjetnostno) vzorčenje
- Ne-slučajno vzorčenje

Način zbiranja podatkov:

Izberi

Omejitve pri uporabi :

- Ni podatka
- Brez omejitev
- Omejeno za akademske namene
- Omejeno za potrebe naročnika ali raziskovalne skupine
- Informacije niso razpoložljive

Ostalo gradivo o raziskavi:

Število enot :

- Ni podatka
- manj kot 100
- 100 - 500
- 500 - 1000
- več kot 1000

Število spremenljivk :

- Ni podatka
- manj kot 100
- 100 - 500
- 500 - 1000
- več kot 1000

Ocena urejenosti podatkov:

- Datoteka je v elektronski obliki v enem izmed običajnih programov (SPSS, SAS, Excel...)
- Podatki so pregledani in očiščeni
- Podatki so opremljeni z oznakami spremenljivk in odgovorov ("label")
- Podatki so anonimizirani
- Na razpolago je dokumentacija o izdelavi raziskave
- Na razpolago je vprašalnik ali ustrezen drug inštrument za zbiranje podatkov

Obrazec izpolnil: *Podatki o osebi, ki je opis izpolnila*

Izjava o izročitvi

V primeru, da raziskovalni podatki zadoščajo merilom za sprejem v ADP: Dajalec izpolni **Izjavo o izročitvi**, v kateri **podrobneje opiše predana gradiva in pogoje dostopa**.

- Raziskovalec, ki razpolaga s podatki, v svojem imenu in v imenu svojih sodelavcev Arhivu preda podatke in povezano gradivo, dovoli prihodnje skrbno ravnanje in njihovo nadaljnje razširjanje.
- Potrди skladnost podatkov in pravno ustreznost (razpolaganje z avtorskimi pravicami, varovanje zasebnosti).
- V ADP lahko dajalec izbere med licencama Creative Commons Priznanje avtorstva + Nekomercialno (**CC BY-NC**) ali Creative Commons Priznanje avtorstva (**CC BY**).
- Dajalec določi izjeme glede dostopa (določeni raziskovalni podatki imajo lahko omejen dostop, primer so dostopi do občutljivih podatkov; omejitev dostopa za razumno obdobje).

Opis raziskave

- ✓ Avtor
- ✓ Producent
- ✓ Finančna podpora
- ✓ Serija
- ✓ Vsebinska področja
- ✓ Povzetek
- ✓ Čas zbiranja podatkov
- ✓ Časovno pokritje
- ✓ Geografsko pokritje
- ✓ Enota za analizo
- ✓ Populacija
- ✓ Kdo je opravil zbiranje podatkov
- ✓ Tip vzorca
- ✓ Uteževanje
- ✓ Citiranje
- ✓ Sorodne raziskave
- ✓ Vprašalniki in povezano gradivo

Podroben opis raziskovanja skupaj z opisom metodologije

Možnost priprave „ročno“ v obrazcu
– MS Word / Uporaba orodij kot je
[Nesstar Publisher](#)

Osrednje informacije o raziskavi

Osnovne informacije o raziskavi

Naslov Zabeležite naslov raziskave. Npr. *Slovenski o javno mnenje 1999/04*
Naslov v slovenščini:
Naslov v angleščini:

Podnaslov Zabeležite podnaslov raziskave. Npr. *Stališča o pridružitvi v Evropski Uniji*
Podnaslov v slovenščini:
Podnaslov v angleščini:

Odgovornost
Avtorji
Navedite avtorja/vse avtorje raziskave, sodelavce pri konceptualizaciji in zapišite njihove vloge pri raziskavi (npr. avtor vprašalnika, vodja raziskovalne skupine). Če gre za ponovljeni raziskave, navedite tudi avtorja izvorne raziskave. Avtor je lahko tudi institucija ali raziskovalna skupina.

Drugi sodelujoči, njihove vloge in dodatne opombe
Navedite osebe, raziskovalne skupine ali organizacije, ki so sodelovale pri raziskavi. Zapišite, kakšne so bile njihove vloge in morebitne dodatne opombe.

Organizacija
Oseba ali organizacija, ki je nosilec projekta raziskave. Npr. *CSBRK - Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij*.
Če je anketa/raziskava izvedena v okviru ustanove, to skupaj posebej navedite v nadaljevanju v dodatni rubriki zbiranja podatkov.

Datum podatkovne datoteke Npr. *1999 - 01 januar 2010*.

Uri izvedbe raziskave Se nanaša na kraj organizacije, pod okriljem katere je nastala raziskava oz. podatkovna datoteka. Npr. *Ljubljana*.

Ynos Programski oprema, uporabljena pri izdelavi datoteke podatkov.
Npr. *SPSS; Blaise*.

Ali v drugi tabeli zbirate podatke?

Str. 2

Pripadajoča gradiva

Podatki naj bodo v **računalniški obliki**, opremljeni s spremljajočim opisom (velikost datoteke, format, število spremenljivk in enot, pomen šifer). [Priporočila](#)

- Gradivo naj bo pripravljeno, upošteva je navodila in [priporočila](#) glede **formatov**.

- Raziskovalec mora zagotoviti skrb za **varstvo pred razkritjem osebnih podatkov**, s katerimi razpolaga. Odstranjeni naj bodo vsi neposredni identifikatorji.

- Priložen naj bo **vprašalnik** v izvorni obliki, poleg tiskane tudi elektronska kopija.

- Priloženo naj bo tudi **gradivo**, ki pomaga razumeti in preveriti vsebino podatkov: npr. kodirna knjiga,

izpis frekvenc, navodila za anketarje, podatki o izvedbi raziskave, povezave do raziskovalnih poročil oz. kopije, če ta niso dostopna.

Vir: Priprava raziskovalnih podatkov za odprti dostop, Priročnik za raziskovalce, 2015

REZULTAT: OPRAVLJEN BTK (popravljen vsk. vendar BREZ opazljene ankete)									
VŠ STANJE BREZ OPRAVLJENE ANKETE									
	1	2	3	4	5	6	7	8	16
1. Znamenje	→ NI								
2. Znamenje s strani ank.	→ V7	1	1	1	1	1	1	1	1
3. Znamenje s strani nekoga drugega s strani ank.	→ V7	3	3	3	3	3	3	3	3
4. Znamenje s strani nekoga drugega ali gre za ank.	→ NI	4	4	4	4	4	4	4	4
5. Ank. ne dovoljuje izpis imena ali drugih podatkov	→ NI	5	5	5	5	5	5	5	5
6. Ank. ne dovoljuje izpis imena ali drugih podatkov in splošnih sodenosti	→ NI	6	6	6	6	6	6	6	6
7. Ank. ne dovoljuje izpis imena ali drugih podatkov in splošnih sodenosti	→ KONEC	8	8	8	8	8	8	8	8
8. Ank. ne dovoljuje izpis imena ali drugih podatkov in splošnih sodenosti	→ KONEC	9	9	9	9	9	9	9	9
10. Ank. ne dovoljuje izpis imena ali drugih podatkov in splošnih sodenosti	→ V13	10	10	10	10	10	10	10	10
11. Inštrukcija o ure	→ V16	11	11	11	11	11	11	11	11
12. Drugo	→ NI	12	12	12	12	12	12	12	12

VŠ: V primeru izpisov ovrše: Kateri jeziki govori anketanec? → NI

ČE JE PRISLO DO ZAVRNITVE (bilka 2, 3 ali 4 pri vpisavanju vti)			
	1	1-1	1-1-1
V7. Zanimivo se je zgodilo pri obisku števila (opisno število: obisk)	Obisk:	Obisk:	Obisk:
V8. Razlog zavrnitve (možnih je več odgovorov)			
1. neprijeten trenutek (bovan, otroci, zaspani, obiski)	1	1	1
2. ne na znanem	2	2	2
3. ne vem dovolj oz. sploh nič o temati, zdi se mi pretežko	3	3	3
4. izguba časa	4	4	4
5. izguba denarja	5	5	5
6. potovanja v mihi zamejnost, ne dajem osebnih informacij	6	6	6
7. nikoli ne sodelujem v anketah	7	7	7
8. preprosto me anketirajo	8	8	8
9. ne čujem anketa	9	9	9
10. imam prehodno sibe izkušnje	10	10	10
11. zavlačevanje vsakebine ankete	11	11	11
12. Osebi ankete, neodgovornost mi ni dovolj sodeloval	12	12	12
13. ne spregledam tujcev v svoj domstarih pred tujci	13	13	13
14. drugo	14	14	14
V9. Vaja ocena verjetnosti nadaljnjega sodelovanja			

Sprejem raziskovalnih podatkov in objava

- Prejeto gradivo pregledamo in ga po potrebi preoblikujemo v za objavo primerno obliko ter pripravimo opis raziskave po mednarodnem standardu. Če se ob tem pojavi kakšno vprašanje, ga skupaj rešimo.

- Ko je opis pripravljen, ga v slovenski in angleški različici pošljemo v pregled dajalcu, ki opis avtorizira.

- Raziskavo objavimo na naši spletni strani, o čemer dajalca obvestimo po elektronski pošti.

- Ko je raziskava objavljena na spletu, se lahko naredi vnos v sistem COBISS, ki ga opravi za raziskovalca zadolžen knjižničar.

Povezava s publikacijami preko URN /DOI.

RAZISKOVALNE TOČKE samo za raziskave, ki zadoščajo kriterijem kakovosti.

Kontakt

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede
Arhiv družboslovnih podatkov
Kardeljeva ploščad 5
1000 Ljubljana

www.adp.fdv.uni-lj.si

arhiv.podatkov@fdv.uni-lj.si

[Arhiv.Druzboslovnih.Podatkov](https://www.facebook.com/Arhiv.Druzboslovnih.Podatkov)

[@ArhivPodatkov](https://twitter.com/ArhivPodatkov)

Univerza v Ljubljani

